

Forslag til Inatsisartutbeslutning om at Inatsisartut tilslutter sig Vestnordisk Råds rekommandation 1/2015: Vestnordisk Råd opfordrer Færøernes Landsstyre, Grønlands Naalakkersuisut og Islands Regering, til at nedsætte en arbejdsgruppe bestående af relevante fagpersoner, som får til opgave at kortlægge de fælles gevinster der kunne være ved, at de tre lande indgår en frihandelsaftale og ved etablering af et vestnordisk handelsråd. Arbejdsgruppens kommissorium bør som minimum se på følgende: Kortlægge fordele og ulemper ved indgåelse af fælles vestnordisk frihandelsaftale, eller alternativt indgåelse af bilaterale aftaler, dvs. Grønland-Island og Grønland og Færøerne. Kortlægge på hvilke områder landene har fordele ved at åbne op for frihandel og hvilke områder de ikke har fordele ved at åbne op for frihandel. Kortlægge fordele og ulemper ved oprettelse af en fælles økonomisk zone i Vestnorden med de fire friheder; fri bevægelighed af varer, tjenester, kapital, og arbejdskraft. Kortlægge fordele og ulemper ved at etablere et vestnordisk handelsråd med det formål at identificere muligheder og forhindringer i fri og åben samhandel mellem de tre lande. (Delegationsformand Lars-Emil Johansen)

Svarnotat

(Naalakkersuisoq for Erhverv, Arbejdsmarked, Handel og Udenrigsanliggender)

1. behandling

På vegne af Naalakkersuisut vil jeg gerne benytte lejligheden til at takke for muligheden for at komme med nogle bemærkninger i henholdt til det forslag til Inatsisartutbeslutning, som drøftes her i dag.

Vi fejrer netop i år 30 års jubilæet for det vestnordiske parlamentariske samarbejde. I de tredive år Vestnordisk Råd har eksisteret, har samarbejdet fået stadig større betydning for os i vores dialog med vores nærmeste nordiske naboer.

Siden 2007 har Vestnordisk Råd drøftet forskellige modeller der har til hensigt at øge samarbejdet og samhandlen mellem Færøerne, Island og Grønland. Sidst blev mulighederne for etableringen af en vestnordisk frihandelszone drøftet under Vestnordisk Råds temakonference i Aasiaat i dagene 31. januar – 1. februar, hvor jeg deltog.

Grønland er i den situation, ikke at have en frihandelsaftale med hverken Island eller Færøerne, mens de to sidstnævnte har en bilateral frihandelsaftale. Grønlands tilgang til idéen om at skabe en vestnordisk frihandelszone, eller indgå i en fælles vestnordisk frihandelsaftale er således en afgørende faktor.

Naalakkersuisut anerkender den potentielt store betydning indgåelsen af den slags partnerskaber kan have for vedligeholdelsen og udbygningen af den gensidige tillid, som er så vigtig mellem gode naboer. Trods det kæmpe territorie der udgør vores land, er vi befolkningsmæssigt et meget lille land. Særlige udfordringer følger med at være en lille befolkning. Det kan derfor i nogle henseender være nødvendigt – og gavnligt - for os at styrke vores regionale samarbejde ved at indgå bilaterale eller regionale økonomiske aftaler, både for at beskytte og fremme egne og regionale interesser, samt for at øge vores vægt overfor andre lande.

Sådanne beslutninger må dog ikke være på bekostning af vækst i vores egen økonomi. Indgåelsen af enhver frihandelsaftale, trilateral som bilateral, mellem naboer som fjerne handelspartnere, skal være gunstig for Grønland.

Øget eksport kan danne grundlag for øget vækst og beskæftigelse, og dermed skabe værdi på to niveauer: For den enkelte virksomhed og for samfundet som helhed. Således er *ensidige* handelsaftaler utvivlsomt fordelagtige for vores økonomi. Her kan vores aftaleforhold med EU ses som eksempel: Produkter med grønlandsk oprindelse har toldfri adgang til EU. Vi kan dog stadig opkræve told på importerede produkter fra EU. På den måde opnår vi fordelagtig adgang samtidig med at vi ikke er pålagt at give EU samme givtige markedsadgang. En sådan unilateral aftale kan skaffe midler til de offentlige budgetter og sikre fortsat udvikling af industrien.

Ved indgåelsen af gensidige frihandelsaftaler, kan der anderledes være alvorlige konsekvenser for den økonomiske udvikling.

Som det også understreges i Vestnordisk Råds rapport ”Strategisk vurdering af det regionale samarbejde i Arktis” fra den 20. august i år, er handel af grønlandske produkter i regionen i forvejen stort set toldfri og derudover begrænset i handelsmængder og værdi. En frihandelsaftale vil derfor måske ikke have den store betydning for samhandlen, men kan have stor betydning fsva. servicekontrakter og investeringer. Ved en frihandelsaftale giver man adgang til islandske og færøske servicevirksomheder. Vi er bekymrede for de konsekvenser dette kan have for erhvervslivet og for beskæftigelsen.

Naalakkersuisuts politiske grundlag lægger vægt på skabelsen af arbejdspladser i Grønland. At sikre vores erhvervsliv de rette rammebetingelser og skabe grønlandske arbejdspladser, er vores vigtigste hensyn, hvorfor konsekvenserne ved ændringer af nuværende relationer bør overvejes nøje.

Fiskeriet er vores største og vigtigste erhverv. Vores fiskeriekseport udgør langt størstedelen af vores eksport og trods vi ser muligheder i fremtiden for udviklingen af en diversificeret økonomi, kan man ikke komme udenom, at fiskerierhvervet rammebetingelser er vigtige er tilgodese, for at sikre en stabil økonomi.

Med den globale handelspolitik der følger et markedsliberaliserende spor, indgås et støt stigende antal bilaterale og regionale frihandelsaftaler, der præsenterer alvorlige udfordringer for vores fiskeriekseport: Værdien af grønlandske fiskeriprodukters toldfrie adgang til EU’s markeder udhules i takt med, at EU indgår frihandelsaftaler med lande, hvis produkter er i konkurrence med vores. Samtidigt betyder høje toldsats for grønlandske eksportvarer, kombineret med et stigende antal frihandelsaftaler mellem vores væsentligste asiatiske markeder og konkurrerende økonomier, at vores virksomheder rammes på konkurrenceevnen.

Handelsfremme er en vigtig komponent i sikringen af, at landet bliver mere økonomisk selvåren og ses dermed højt prioriteret af Naalakkersuisut. Vi skal arbejde for at nedbryde de barrierer for eksport fiskeriindustrien oplever til de prioriterede afsætningsmarkeder og sikre bedre markedsadgang for grønlandske eksportvarer. I lyset af dette, er det muligt, at der også skal prioriteres anderledes, hvis vi ønsker at sikre vores position og konkurrenceevne på eksportmarkederne.

For at klarlægge dette, har Naalakkersuisut, i samarbejde med fiskerieksporthervet, påbegyndt en kortlægning af internationale samhandelsprioriteter og væsentlige toldbarrierer for grønlandske

eksportprodukter. Kortlægningen har til formål at styrke beslutningsgrundlaget for fremtidige handelstiltag, herunder eventuelle bilaterale frihandelsforhandlinger, der skal sikre bedre adgang til afsætningsmarkederne for grønlandske produkter og fremme den grønlandske eksportudvikling.

Som det også understreges i Koalitionsaftalen, prioriterer Naalakkersuisut øget handelssamarbejde med nabolandene. Som en del af handelsanalysen vil behovet for eventuelle frihandelsaftaler med nabolandene derfor også søges klarlagt. Den handelspolitiske analyse vil mao. identificere vores samhandelsprioriteter og vil udgøre beslutningsgrundlaget for Naalakkersuisuts fremadrettede arbejde med toldsats og evt. frihandelsaftaler med tredjelande.

Om vi indgår bilaterale frihandelsaftaler, en fælles vestnordisk frihandelsaftale, om vi opretter en fælles Vestnordisk økonomisk zone eller om vi etablerer et vestnordisk handelsråd, skal dette være til gavn for Grønland. Det er vigtigt, at der tages højde for grønlandske forhold, således at der ikke indgås aftaler der undergraver industriens udviklingsmuligheder. Det skal mao. undersøges, hvorvidt fordelene opvejer de omkostninger der kan være forbundet med en sådan handelsliberalisering. Behovet for at gennemføre analyser der belyser de reelle gevinster og konsekvenser – både på kort og på længere sigt – anerkendes følgelig.

Naalakkersuisut forholder sig derfor positive overfor at indgå i en arbejdsgruppe der kan kortlægge fordele og ulemper ved de forskellige vestnordiske handelsmodelforslag. Konklusionerne fra et sådant arbejde vil således, sammen med konklusionerne fra vores egen handelsanalyse, kunne give Naalakkersuisut et velfunderet beslutningsgrundlag for fremtidige handelspolitiske dispositioner.